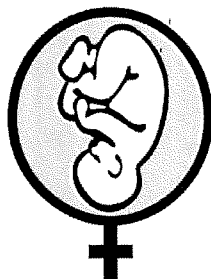

Gynekologen Nr. 4 Desember 1991 4. årgang

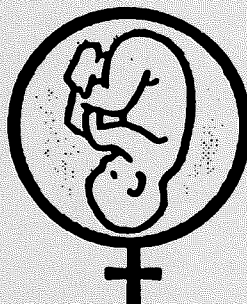

Norsk Gynekologisk Forening

INNHOLD	Side
Norsk gynekologisk forening	
• Styret og komiteene	2
Per E. Børdahl: Fra redaksjonen	3
Fridtjof Jerve: Fra styret	4
Knut Bjøro: Professor dr.med. Per Kolstad	5
Jon Øyvind Odland: Kirkenes Sykehus	6
Årsmøtet i Norsk Gynekologisk Forening	8
Brit Nyland: referat fra generalforsamlingen	10
Brit Nyland: Regnskap	19
Brit Nyland: rapport fra takstutvalget	20
Johanne Sundby: Om myke fag....	22
Abstract, årsmøtet 1991	
• Toril Kolås og Jakob Nakling: Placenta previa ved rutinescreening	23
Disputas	
• Margit Rosenberg: On the relation between living conditions and variables linked to reproduction in Norway 1860-1984	24
Kurser-møter-kongresser	26
Regulativ for reiser i inn og utland 1991	38
NGF, styret og komiteene, forts	39
Redaksjonen:	40
• Per E Børdahl	
• Fridtjof Jerve	
• Thomas Åbyholm	
• Mette Moen	

Mm

GYNEKOLOGEN

TIDSSKRIFT FOR NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

NR. 4

DESEMBER 1991

4. ÅRGANG

NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

STYRET:

Formann: Avd. overlege Willy Nøstdahl, Nordland Ssh, 8000 Bodø, Tlf 081-20 040, priv: 82 229
Sekretær: Overlege Unni Kirste, Bærum Sykehus, 1316 Bærum s.h., Tlf 02-88 94 00, priv: 53 21 63
Avd. overlege Erik Qvigstad, Ullevål sykehus 0407 Oslo 4, Tlf 02-11 80 80, priv: 83 66 55
Overlege Eilif Hellem, Vestfold Sentralsykehus 3100 Tønsberg, Tlf 033-13 370, priv: 28 663
Prakt. spes. Kristina Johannessen, Nygårds gt 4, 5015 Bergen, Tlf 05-32 63 61, priv: 28 01 05

SPESIALITETSKOMITEEN 1990-1992:

Formann: Overlege Arne Urnes, Gyn/Obst avd, Ssh i Akersh 1474 Nordbyhagen, Tlf 02-82 88 00, priv: 06-97 15 53
Repr: Overlege Unni Kirste, Gyn/Obst avd, 1316 Bærum sh Tlf 02-88 94 00, priv: 88 94 67
- Overlege Rita Kollvik, Gyn/Obst avd, Haugesund sh 5500 Haugesund, tlf 04-72 80 00, priv: 72 21 38
- Overlege dr. med. Per E Børdahl, KK, Rikshospit., 0027 Oslo 1, tlf 02-86 70 10, priv: 12 38 81
- YLF Ass. lege Bente Mikkelsen, Gyn avd, SØF, 1600 Fredrikstad, Tlf 09-39 30 00, priv: 31 96 66
Vararepr: Avd. overlege Knut Urdal, KK, Aker sykehus, 0514 Oslo 5 Tlf 02-89 40 00
- Prakt. spes. Kristina Johannessen, Nygårds gt 4, 5015 Bergen, Tlf 05- 32 63 61 priv: 28 01 05

RADGIVENDE UTVALG FOR HELSEDIREKTØREN 1990-91:

Formann: Overlege dr. med. Odd Harald Jensen, KK, Aker sh 0514 Oslo 5, Tlf 02-89 40 00
Medlem: Overlege Marit Kristoffersen, Gyn/Obst avd, 1316 Bærum sh, Tlf 02-88 94 00
Varamedl: Overlege Bjørg Ladehaug, Gyn/Obst avd, S.sh i Sogn og Fjordane, 6800 Førde, Tlf 057-22 011
- Overlege Truls Servoll, Gyn/Obst avd, Telemark Ssh 3900 Porsgrunn, Tlf 035-56 100
- Overlege Kjell Askvik, KK, Haukeland sh, 5021 Bergen Tlf 05-29 80 60
- Overlege Mads Velken, Vestagder Ssh, 4604 Kristiansand. Tlf 042 29 080
Medlem: Thomas Noorda, Gyn/Obst avd, S.sh for Østfold, 1601 Fredrikstad, Tlf 032-11 08 (YLF) Forts s 39

NING

ahl, Nordland Ssh ,
riv: 82 229
rum Sykehus,
00, priv: 53 21 63
ad, Ullevål sykehus
, priv: 83 66 55
estfold Sentralsykehus
0, priv: 28 663
hannessen, Nygårds gt 4,
, priv: 28 01 05

Obst avd, Ssh i Akersh
8 00, priv: 06-97 15 53
/Obst avd, 1316 Bårum sh
67
/Obst avd, Haugesund sh
00, priv: 72 21 38
ørdahl, KK, Rikshospit.,
, priv: 12 38 81
, Gyn avd, SØF, 1600
, priv: 31 96 66
KK, Aker sykehus, 0514

hannessen, Nygårds gt 4,
1 priv: 28 01 05

N 1990-91:

ald Jensen, KK, Aker sh

rsen, Gyn/Obst avd,
00
Gyn/Obst avd, S.sh i Sogn
057-22 011
Gyn/Obst avd, Telemark
56 100
, Haukeland sh, 5021

tagder Ssh, 4604

d, S.sh for Østfold,
08 (YLF) Forts s 39

Per E Børdahl

FRA REDAKSJONEN

I 1991 døde en av norsk gynekologis mest markante personer, professor Per Kolstad. Han var en av de få norske kollegaer som også var en internasjonal ener innen sitt fagfelt. Hans venn fra studiedagene, professor Knut Bjøro, skriver minneord på side fem.

Nummeret preges ellers av det vellykkete årsmøtet i Fredrikstad. Brit Nyland skriver referat, og selv om redaksjonen ikke har noen scanner, håper vi man gjennom gråtonene kan kjenne igjen aktive deltakere fra møtet. Regnskapet viser en solid økonomi, og vi burde kanskje gjøre som Perinatalmedisinsk Forening, invitere flere utlandske foredragsholdere? Hvis man ikke sprer de inviterte foredrag på for mange temaer, men søker å belyse ett eller to noe bredere, ville det være en god ide.

Brit Nylands rapport fra takstutvalget (s 20) og den årvisse oversikt over Reiseregulativet (s 38) er av det mest matnyttige stoff vi bringer.

Fullt så prosaisk er Hanne Sundby ikke i sitt debatt-innlegg om myke fag, og vårt forhold til dem. Vi har for lite debatt i GYNEKOLOGEN-og det er å håpe at noen tar hansken opp.

I 1991 kom Nordisk Förening för Obstetrik och Gynekologi med sitt første nummer. Tanken er at NFOG skal bringe kongressoversikter. Hvis det fungerer godt, lar vi antagelig vår oversikt gå ut- eller i alle fall begrenses sterkt. Den er nyttig, men den tar plass. Det er store mengder stoff, bl.a. referatstoff fra årsmøtet, abstracts, bokanmeldelser og annet som vi har måttet la stå over til neste nummer. Flere abstracts er velkomne. De finner vi alltid plass til- før neste årsmøte med nye foredrag!

Det er ikke bare den nye bulletin, NFOG, som er en lekker trykksak: Også Acta er ved å gjennomgå en imponerende ansiktsløfting med bedre trykk og illustrasjoner, lettere stoff og kortere trykketid. Det er flott.

Fridtjof Jerve

FRA STYRET

NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

Årsmøtet i Fredrikstad er for lengst over og Norsk Gynekologisk Forening vil takke Beth og Ole Christensen for vel utført jobb. Takk også til alle foredragsholdere for mange utmerkede innlegg, en del av disse vil forhåpentlig finne veien til medlemsbladets spalter etter hvert.

Det ble arrangert FIGO-kongress i Singapore i midten av september og generalforsamlingen var ett av hovedpunktene under kongressen. Det var noe blandet fornøyelse å delta på denne, med elendig møteledelse fra presidentens og generalsekretærens side. Imidlertid ble det avviklet valg av sted for FIGO-kongressen i 1997 og som nå kjent av de fleste ble Skandinavia valgt som regional arrangør og med København som lokal arrangør. Professor Falch-Larsen er valgt til kongresspresident og Peter Ornes er valgt som generalsekretær. Det må nok påregnes en del forpliktelser også for norske gynekologer i forbindelse med kongressen. Vi ønsker danske kolleger og andre lykke til med dette store arrangementet som kan ventes å samle 8.000 - 10.000 delegater.

Ved årsmøtet i Fredrikstad ble det valgt tre nye medlemmer i styret i NGF, Kristina Johannessen, Eilef Hellem og Erik Qvigstad ble innvalgt i stedet for Berit Nyland, Fridtjof Jerve og Thomas Åbyholm, som nå går ut av styret. Willy Nøstdahl ble valgt til ny leder fra 01.01. 1992 og jeg og de to andre som går ut av styret vil ønske Willy og hele det nye styret lykke til med arbeidet i de kommende år. Flere oppgaver vil melde seg, ikke minst når det gjelder rekruttering til faget gynekologi/obstetikk, skandinaviske og andre internasjonale relasjoner og vurdering av nye krav og ønsker i innholdet av utdanning og etterutdanning. Norsk og Nordisk Gynekologisk Forening vil forhåpentlig få økende oppslutning i årene som kommer og både det nye og billige Acta og Bulletin vil være viktige ledd i denne utviklingen.

Jeg vil avslutningsvis få takke for årene i NGF, for hyggelig samarbeid og kontakter både i det gamle og i det nye styret. Lykke til med årsmøtet i Bergen i 1992, vi gleder oss til å komme dit.

FORENING

g Norsk Gynekologisk Forening
utført jobb. Takk også til
innlegg, en del av disse
dets spalter etter hvert.

ore i midten av september
punktene under kongressen.
denne, med elendig møtele-
rens side. Imidlertid ble
ssen i 1997 og som nå kjent
onal arrangør og med København
er valgt til kongresspresi-
retør. Det må nok påregnes
ekologer i forbindelse med
andre lykke til med dette
3.000 - 10.000 delegater.

tre nye medlemmer i styret
og Erik Qvigstad ble inn-
f Jerve og Thomas Åbyholm,
ble valgt til ny leder fra
av styret vil ønske Willy
et i de kommende år. Flere
et gjelder rekruttering til
e og andre internasjonale
er i innholdet av utdanning
ologisk Forening vil forhå-
kommer og både det nye og
ledd i denne utviklingen.

NGF, for hyggelig samarbeid
nye styret. Lykke til med
å komme dit.

Professor dr.med. Per Kolstad

ARS LONGA, VITA BREVIS

DENNE AFORISME AV LEGEVITENSKAPENS FAR , HIPPOKRATES - KUNSTEN ER LANG, LIVET ER KORT - KAN STÅ FOR PER KOLSTADS LIVSVIRKE. HAN KVALIFISERTE SEG OG PRAKTISERTE "THE ART OF MEDICINE" TIL STOR HJELP FOR KVINNER MED TUNGE SYKDOMMER, IKKE BARE I NORGE, MEN OVER STORE DELER AV VERDEN.

BLANT STUDENTENE VAR HAN EN ENER. HAN VAR IKKE BARE DEN FLITTIGE KUNNSKAPSSØKENDE, MEN HADDE TRANGEN TIL Å VÆRE DEN FØRENDE OGSÅ I DET SOSIALE LIV OG I SKILØYPA.

VELUTSTYRT, STRUKTURERT, OG HANS ENORME ARBEIDSKAPASITET, MÅTTE FØRE TIL EN RASK MEDISINSK KARRIERE OG LEDERSTILLING. STUDENTER OG LEGER FIKK OPPLIVE HAM SOM EN USEDVANLIG GOD KLINISK LÆRER, FORFATTER OG FORELESER.

HANS NÆRMESTE VENNER BLE BLENDET AV PERS PÅGANGSMOT OG UTHOLDENHET, MEN UNDRET OFTE PÅ OM HANS TEMPO VAR FOR HØYT.

VENNERS RÅD BLE IKKE ALLTID HØRT. HAN VILLE GÅ SITT EGET LØP. DESSVERRE BLE LIVET FOR PER FOR KORT.

DET HAN HAR SKAPT ER ET FAST FUNDAMENT INNEN GYNEKOLOGISK ONKOLOGI. FAGKOLLEGER HAR STOR RESPEKT FOR HANS LIVSVERK. VI HADDE BARE HÅPET AT HAN HADDE STÅTT LØPET FULLT UT MED SINE FREMRAGENDE EVNER TIL Å FORME "THE ART OF MEDICINE" TIL BESTE FOR OSS ALLE.

PER KOLSTAD VAR FØDT 21.AUGUST 1925 OG DØDE 14.OKTOBER 1991.

Handwritten signature: Hans Bjørn

Tidligere Avdelingsoverlege og Sjefslege Jon Øyvind Odland
Gyn Obst Avd, Kirkenes Sykehus

Kirkenes sykehus

Kirkenes sjukehus har fødeavdeling og ein seksjon for gynekologi tilknytta kirurgisk avdeling. Eg var gynekolog og sjefslege der i eit år frå september 1990. Det var ein av dei finaste perioder i mitt liv, med opplevingar som aldri blir gløymt, og varige vennskap og kontaktar som eg vil ha stor nytte av i lang tid framover. Det var eit beinhardt slit, med masse frustrasjonar og skuffelsar, kamp mot byråkrati og tungroddede systemer, vakt enten eindelt eller todelt, masse fin natur som ein aldri hadde tid til å nyte, store visjonar avløyst av bitre erkjennelsar av realiteter, avløyst av masse artige reiser og planar som etter kvart gav ein del fruktbare resultat. Viktige personar i systemet jobba hardt for å skaffe faste fagfolk, men var sjokkskada når det vart alvor og fagfolk begynte å kome. Systemet hadde levd sitt liv med spesialistar på vikarbasis i mange år.

Det ligg nå ein fin avdeling i Finnmark og ventar på nokon som ser ei utfordring i å prøve seg litt utanom den standardiserte karrierevegen. Sjukehuset har nå begynt å få faste spesialistar og eit lite, skjært, men godt fagleg miljø er i ferd med å utvikle seg. Det er nå tre faste kirurgar, to anestesilegar, røntgenlege og frå nyttår er det igjen fast indremedisiner etter fleire års vikarsystem. Psykiatrien er etter kvart godt bemanna, underordna står i kø for å kome, og administrative nøkkelposisjonar er etterkvart dekkja av folk som ser betydningen av stabilt fagpersonale.

Kirkenes sjukehus er eit nytt og fint lokalsjukehus, med store, fine lokaliteter. Etter ein lang periode med stagnasjon og mangel på fornying av utstyr, er det nå positiv vilje til å fornye både utstyr og organisering av virksomhet.

Fødeavdelinga er opprusta siste året, med miljøstue og ei stor god fødestue når vi treng meir overvåking av den fødande. Reisekuvøsa og utstyret til behandling av dårlege nyfødte er oppdatert og blir ettersett av anestesipersonalet.

Jordmordekinga har vore variabel, men nå er alle stillingar besatt, og kvaliteten på personalet er upåklageleg, til dels heilt ypperleg. Det er sterke, sjølvstendige, fine menneske, som har gjennomlevd lange periodar med gynekolog og kirurgservice på vikarbasis av høgst variabel kvalitet.

Fødselstalet er på veg opp, siste året var det 367, og det blir nærare 400 dette året. På grunn av mangel på barnelege må vi arbeide tett saman med Tromsø og Hammerfest når vi har premature problemstillingar. Hammerfest sjukehus er i ferd med å bygge ut ein fin prematuravdeling, og vil etter kvart ta det meste av dei premature pasientane våre.

slege Jon Øyvind Odland

g og ein seksjon for
g. Eg var gynekolog og
1990. Det var ein av dei
vingar som aldri blir
ar som eg vil ha stor
eit beinhardt slit, med
p mot byråkrati og
eller todelt, masse fin
te, store visjonar
teter, avløyst av masse
t gav ein del fruktbare
jobba hardt for å
da når det vart alvor og
e levd sitt liv med

nnmark og ventar på
seg litt utanom den
set har nå begynt å få
, men godt fagleg miljø
å tre faste kirurgar, to
år er det igjen fast
ystem. Psykiatrien er
tår i kø for å kome, og
erkvart dekka av folk
onale.
fint lokalsjukehus, med
ng periode med
styr, er det nå positiv
nisering av virksomhet.

ret, med miljøstue og ei
ervåking av den fødande.
av dårlege nyfødte er
ipersonalet.
, men nå er alle
rsonalet er upåklageleg,
e, sjølvstendige, fine
riodar med gynekolog og
ariabel kvalitet.
året var det 367, og
unn av mangel på
Tromsø og Hammerfest
. Hammerfest sjukehus
turavdeling, og vil
ure pasientane våre.

Pasientgrunnet er nok på sikt litt for spinkelt til å oppretthalde aktiviteten som sjølvstendig lokalsjukehus. Ut frå dette er det nå etabelert eit felles sjukehusstyre i Finnmark for å samordne aktiviteten både administrativt og fagleg. Her ligg det ei spanande utfordring for tida som kjem. Vi laga eit forslag til organisering av den faglege delen, som nok kom litt for brått på enkelte politikarar. Det heng diverre ennå igjen ein del gamle aust-vest motsetningar i fylket som vil kunne virke øydeleggande for begge parter på sikt, og er uforståeleg for ein innflyttar som ikkje er indoktrinert på førehand.

Eit samarbeid som gjekk lettare å etablere var faktisk det norsk-russiske. Her klarte vi å få samarbeidet bort frå det byråkratiske og offisielle, ned på eit praktisk samarbeidsplan mellom fagfolk. Dette har resultert i hospiteringsavtaler, spanande forskningsprosjekt, mulig telemedisinsk samarbeid i nær framtid og ikkje minst varige, personlege vennskap som bør vere basis for den framtidige aust-vest kontakt og avløyse den tidlegare frykt for det ukjente. Eg vil gjerne kome tilbake seinare i Gynekologien med meir informasjon om dette samarbeidet.

Eg er reist frå Kirkenes av private/familiære grunnar. Min gode kollega får Rikshospitalet reiste samstundes. Ein gynekolog åleine blir fort overkjørt av system og pasientar.

Det var til dels slitsomt når vi var to, det var heilt uholdbart når eg var åleine.

Vi fekk til ein modell som etter mitt syn er liv laga: Fødeavdelinga og gynekologisk del av kirurgisk avdeling er skilt ut som eit heilt autonomt ansvarsområde for overlegen i gynekologi. Det er lagt ned arbeid for å skille ut seksjonen som eigen avdeling, og det er godt håp om å få dette til. Vi fekk disponere to overlegehjemplar i påvente av at det blir søkt om å få opprette den andre overlegehjemmel i gynekologi. I tillegg fekk vi leige inn vikar i lenger periodar, slik at det vart i realiteten tredelt system. Tenesteplanen vart tilpassa den reelle arbeidssituasjonen, slik at det nå er eit gunstig økonomisk tilbud til den som tør å kaste seg ut i det ukjente. Eit tredelt vaktssystem som til og med er lovleg og kastar godt av seg økonomisk, gjer at vi som har hatt lenger periodar på sjukehuset har lyst til å kome tilbake når vi har muligheter.

Eit viktig aspekt for meg var mulighetene til å vere med og påverke utviklinga i helsevesenet på det lokale plan på ein heilt anna måte enn eg har opplevd andre stader i helse-Noreg. Eg er altså litt lei meg for at eg ikkje får delta i den utviklinga framover. Problemet er at dersom ingen andre ser desse mulighetene, kan nedleggingssspøkelset fort bli litt meir verkeleg. Er det nokon som vil ta denne utfordringa? Ring til meg i Bodø eller den nye sjefslege i Kirkenes, Knut Gustav Helgesen.

**ÅRSMØTET I NORSK GYNEKOLOGISK
FORENING 5.-7. september 1991
FAGLIG DEL**

Kjell Haram, Bergen

Det var en stor faglig aktivitet på årsmøtet i Fredrikstad med egne sesjoner om keisersnitt, endometriose og en lang rekke frie foredrag.

Flere abstracts blir senere bragt i Gynekologen.

Knut Gjelland, Bergen

Tom Tanbo, Oslo

OLOGISK
er 1991

Det var en stor faglig aktivitet på årsmøtet i Fredrikstad med egne sesjoner om keisersnitt, endometriose og en lang rekke frie foredrag.

Flere abstracts blir senere bragt i Gynekologen.

Berit Schei, Trondheim

Johanne Sundby, Oslo

Finn Egil Skjeldestad, Trondheim

Bergljot Holm Arstad,
Fredrikstad

om Tanbo, Oslo

Brit Nyland

REFERAT FRA GENERALFORSAMLINGEN I NORSK GYNEKOLOGISK FORENING VED ÅRSMØTET I FREDRIKSTAD 9. SEPTEMBER 1991.

Formannen, Fridtjof Jerve, ønsket velkommen og sa minneord over avdøde kollega Einar Amundsen, som ble minnet med 1 minutts stillhet.

Deretter leste formannen årsberetningen, som var sendt medlemmene på forhånd (Gynekologen 3/91). Som kommentar til avsnittet om internasjonalt samarbeid bemerket formannen at det kollektive medlemskap i NFOG krever lovendringer i NGF. Lovendringsforslagene vil bli sendt medlemmene til avstemning, idet de ikke forelå for medlemmene tidnok til å kunne stemmes over under generalforsamlingen, nemlig 14 dager før.

Formannen under åpningen.

Det var få kommentarer til årsberetningen. Kåre Molne fortalte at forslaget fra Folkehelse/Helsedirektoratet om sentralisering av blodprøvescreening av gravide, straks falt. Han opplyste også om den nye antiprogestinpillen at nordiske klinikksjefer har bedt firmaet innføre pillen i Norden. Preparatet er nå godkjent i England. 95 % av pasientene med mindre enn 6-7 ukers amenore vil abortere hjemme. Dette kan spare 13 000 sykehusinnleggelses pr år i Norge.

Så informerte Molne om den nye føde/transportjournalen han har vært med på utformingen av. Hovedprinsippene for den nye

SAMLINGEN I FREDRIKSTAD

kommen og sa minneord
om ble minnet med 1

åpningen.

gen. Kåre Molne fortalte
toratet om sentraliser-
straks falt.
stinpillen at nordiske
pillen i Norden.
5 % av pasientene med
ere hjemme. Dette kan

ge.

ansportjournalen han har
nsippene for den nye

Kåre Molne, Trondheim.

journalen er at papir-mengden ikke må økes, idet det allerede er over 20 forskjellige skjema som skal utfylles i forbindelse med en fødsel. Egen melding til Medisinsk Fødselsregister (MFR) må kunne sløyfes og erstattes av en kopi av journalen. Informasjonen til MFR må være minst like utfyllende som før.

Journalen skal bestå av et dobbeltark med partogram på side 2 og 3. Det bør være

plass til en jordmor- og legerapport.

INTERNASJONALT SAMARBEID I GYNEKOLOGI OG OBSTETRIKK.

Unni Kirste orienterte om de forskjellige europeiske og internasjonale samarbeidsorganisasjonene innenfor gynekologi og obstetrikk. EAGO arbeider for samarbeid og utveksling av vitenskap og forskere. UPIGO tar seg av fagforenings saker og vil få offisiell rådgiverstatus i EF. UMS tar seg av spesialistutdannelsen innenfor EF - for 27 spesialiteter. FIGO arbeider med AIDS og 3. verdens problemer - og arrangerer internasjonale kongresser.

Det nye ECOG - European College of Obstetrics & Gynaecology - vil samordne spesialistutdannelsen i Europa eller gå inn for en frivillig eksamen som gir en internasjonalt anerkjent bekreftelse på kompetanse for arbeide i et annet land enn der man er utdannet. ECOG vil bli dannet utpå vinteren hvis de ulike lands nasjonale organisasjoner ønsker det. P.O.Janson er Nordens representant og Unni Kirste vararepresentant i et nedsatt arbeidsutvalg som skal se på "Structure and Strategy".

Det kom en del kommentarer til den foreslåtte spesialisteksamen. Unni Kirste vil lage en informasjon til medlemsbladet om ECOG, så vil det evt. bli foretatt en avstemning blant NGF's medlemmer i løpet av vinteren om norsk medlemskap i ECOG, som har planlagt stiftelsesmøte i januar/februar 1992.

REGNSKAP OG KONTINGENT.

Kassereren, Brit Nyland, la frem årsregnskapet, som var revidert og funnet i orden av revisoren, Arne Urnes. Foreningen har nå en solid økonomi med et totalt innskudd på kr. 373 982,48 pr. 15.08.91 og et årsresultat på kr. 225 462,11, som delvis skyldes bra overskudd etter årsmøtet 1990 i Kristiansand. Styret har foreslått å redusere neste års kontingent til kr. 200 (i 1991 kr. 250), men forslaget ble nedstemt av generalforsamlingen, som vedtok

Brit Nyland, Bergen

neste års kontingent uendret.

Mette Moen foreslo at foreningens gode økonomiske situasjon burde utnytted til fondsavsetninger med tanke på feiringen av NGF's 50-årsjubileum i 1996. Man kunne bruke fondsmidler til jubileumsbok og sponning av seniormedlemmers deltaking i jubileumsfeiringen. Forslaget ble applaudert av forsamlingen, og styret vil arbeide videre med de juridiske sider ved fondsavsetningen, som Per Bergsjø minnet om.

Bergsjø bemerket også at man burde overveie å engasjere en autorisert revisor til å ta seg av regnskapet, som nå er blitt så stort.

Bergsjø bemerket også at man burde overveie å engasjere en

RAPPORT FRA SPESIALITETSKOMITEEN.

Rita Kolvik opplyste at det siste året var godkjent 9 nye spesialister i gynekologi/obstetikk, alle kvinner, mot 18 året før. Spesialitetskomiteen tilrår å øke utdanningskapasiteten for spesialister.

Unni Kirste kommenterte de innsendte rapportene fra utdanningsinstitusjonene til spesialitetskomiteen. Også i år var det sent inkomne rapporter, men de var bedre utfylt og viste bedre forhold for utdanningskandidatene, selv om standard fremdeles varierer.

Teoriundervisningen var blitt bedre; de fleste steder akseptabel. Men universitetssykehusene fungerer dårlig som utdanningsinstitusjoner i motsetning til de fleste andre land.

Kåre Molne var enig i at kritikken mot universitetsklinikkene er berettiget. Dette skyldes delvis at man er frarøvet C- og

Rita Kollvik, Haugesund

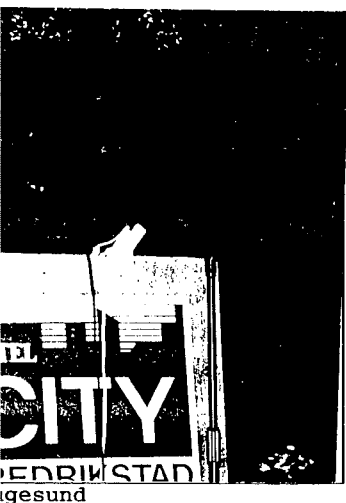
s kontingent uendret.

en foreslo at foreningens økonomiske situasjon burde til fondsavsetninger med feiringen av NGF's 50-årsjubileum i 1996. Man kunne bruke midler til utarbeidelse av bok og sponning av medlemmers deltaking i jubileumsfeiringen. Forslaget ble diskutert av forsamlingen, og det ble besluttet å arbeide videre med de forskjellige sider ved utbetalingen, som Per Bergsjø foreslo.

Det bemerkes også at man har prøvd å engasjere en utvalgt gruppe, som nå er blitt utvalgt.

UTVALGSKOMITEEN.

Utvalget var godkjent 9 nye medlemmer, mot 18 utvalgte.

Utvalget fungerer dårlig som utvalgt til de fleste andre land.

Utvalget universitetsklinikkene som man er frarøvet C- og

D-stillingene, og at sykehuseierne ikke har vært villige til å kompensere for undervisningsbyrden og opprette nye legestillinger. Dette burde NGF ta opp med DNLF! Et annet problem er den lange ansettelsestiden ved ansettelser og ved oppretting av nye stillinger. Jerve kommenterte at hele stillingsstrukturen er under revidering.

Per Børdahl orienterte om samordning av kurs. I 1992 vil det i Oslo bli holdt 27 kurs, i Bergen 8, i Trondheim 12 og i Tromsø 3. Emnene vil være gynekologi/obstetikk, kliniske grensefag, data/PC og statistikk/epidemiologi. Kurskravet er nå 120 timer, hvorav 80 obligatoriske. Fra 1.01.92 vil det i tillegg bli obligatoriske lederkurs. Fra 1.01.94 vil det kreves 120 obligatoriske kurstimer og 80 ikke obligatoriske. Psykososial gynekologi er foreslått som obligatorisk kurs. Det vil bli avholdt kurseksamen.

Kåre Molne sa at sosialdepartementet har ytt betydelige beløp til sykehuseierne for å drive universitetsklinikkene - til forskning og utdanning - og at departementet nå har stilt krav til sykehuseierne vedrørende lokaler, stillinger og tid for å ta seg av denne oppgaven.

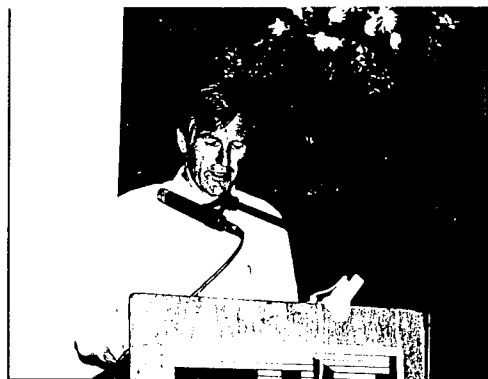
Kristina Johannessen etterlyste flere kurs for ferdige spesialister.

RAPPORT FRA RÅDGIVENDE UTVALG.

Eilef Hellem orienterte om de nye innstillingsreglene.

Det er slutt på innstilling etter kompetanse for overlegestillinger, og rådgivende utvalg har dermed mistet kontrollen over disse.

Helsedirektoratet tar seg av innstillingene selv og nekter å sende kopi til utvalget. Mange stillinger er utlyst uten søkere. Kompetansenivået er lavere; mange er bare godkjent spesialist den dagen innstillingen foregår.

Eilef Hellem, Tønsberg

I fjor ble kjønnskvotering innført som nytt prinsipp. Den skal gjelde inntil fordelingen kvinner/menn som arbeider i de gynekologiske avdelinger er 50/50. Pr. i dag har man ikke oversikt over kjønnsfordelingen, men for tiden er 60-70% av søkerne kvinner, så om kort tid kan menn få fordel av kjønnskvolteringen! Fortrinnsrettreglene er uklare og kompliserte med mange smutthull.

Rådgivende utvalg har hatt 9 møter, der man har behandlet ialt 50 stillinger. Det er mange nye søkere og få i midtsjiktet når det gjelder kompetanse. Fast assistentlegestilling kan fås med kun 30 merittpoeng.

Hellem slutter som formann i rådgivende utvalg og takket for en interessant tid i utvalget. Kåre Molne kommenterte at politikerne kritiserer DNLF for å la betalte folk (2 kontordamer ansatt av DNLF) ta seg av ansettelsessystemet i Helsedirektoratet. Molne mente at politikerne tar feil og håpet at systemet kan bestå.

RAPPORT FRA EDB-UTVALGET.

Tor Løvset opplyste at DNLF's EDB-utvalg hadde hatt møte på Soria Moria 24.-25. januar, og at et nytt møte var planlagt til 3.-4. oktober. Han la så frem forslag til koder for

Tor Løvset, Bergen

privatpraktiserende spesialister og poliklinikker. Løvset informerte om "Gynekologisk basis datasett", som inneholder pasientadministrative data, behandlingsdata, medisinske journaldat og problemgrupper. Han orienterte deretter om Infodocs gynekologiske journalsystem.

Per Børdahl kommenterte at kirurgene har gjort et stort og meningsløst arbeide og laget et altfor stort register. Data kan virke arbeidssparende, særlig på obst.-siden, der man har over 20 skjema å fylle ut. Kodingen blir neppe pålitelig før legene gjør det selv og diagnoselisten er kort nok.

Sissel Moe Lichtenberg fortalte at hennes avdeling kobler ICDN-kodene med DRG-grupper og dermed får fin ivesikt. Fødeprogrammet for Aust-Agder fungerer fint. Dette bør kobles til dataprogrammet for ultralyd.

MEDLEMSBLADET.

Redaktøren, Per Børdahl, opplyste at man nå er nesten ferdig med 4. årgang. Man vil fortsette med faste meldinger, presentasjon av gynekologiske avdelinger, intervju med veteraner, historikk, abstracts og doktorgrader, også farmakologiske.

For 5. årgang ønsker man flere abstracts, både fra årsmøtet og de lokale gyn. foreninger, dessuten flere notat/kortmeldinger, flere referat og flere debatter. "Gynekologen" skal skrives av

er man har behandlet ialt
e og få i midtsjiktet når
tlegestilling kan fås med

de utvalg og takket for

kritiserer DNLf for å la
DNLf) ta seg av
et. Molne mente at
emet kan bestå.

T.

alg hadde hatt møte på
nytt møte var planlagt
slag til koder for
serende spesialister og
r. Løvset informerte om
k basis datasett", som
pasientadministrative
ligningsdata, medisinske
og problemgrupper. Han
eretter om Infodocs
e journalsystem.

kommenterte at kirurgene
stort og meningsløst
aget et altfor stort
ta kan virke
ende, særlig på obst.-
han har over 20 skjema å
dingen blir neppe
r legene gjør det selv og
en er kort nok.

ichtenberg fortalte at
ing kobler ICDN-kodene
per og dermed får fin
r fungerer fint. Dette
ralyd.

man nå er nesten ferdig
faste meldinger,
ger, intervju med
ktorgrader, også

cts, både fra årsmøtet og
lere notat/kortmeldinger,
ekologen" skal skrives av

leserne! Formatet bør være maksimalt en A4-side, ikke for
tettskreven, og en bør helst sende inn diskett (5 1/4" eller
3 1/2") i WP 4.0 - 5.1 eller som ASCII. Opplys hva det er
skrevet i !

RAPPORT FRA TAKSTUTVALGET FOR PRIVAT PRAKSIS.

Formannen i takstutvalget, Brit Nyland, orienterte om
resultatet av årets takstforhandlinger, der alle våre krav ble
innfridd, nemlig takstene for cryokirurgi, Vabraaspirasjon,
CTG og "henvisningstaksten" 4c, som ble hevet til 4b.

Det ble opplyst at Helsedirektoratet har planer om å fjerne
ultralydtaksten og "bake" den inn i konsultasjonstaksten for
gravide. Skåtun mente at vi må kjempe for å beholde
ultralydtaksten, og Kirschner minnet om at vi må skjerpe oss
når det gjelder takstbruken for å unngå å få en smekk. Det
anbefales å følge veiledningen til Normaltariffen, som vil bli
trykket igjen i "Gynekologen" i revidert utgave.

Takstutvalget ønsker forslag fra privatpraktiserende
spesialister til neste års takstforhandlinger.

RAPPORT FRA NORSK PASIENTSKADEERSTATNING.

Arne Christensens rapport ble fremlagt. Per Bergsjø
kommenterte at han savnet en totalstatistikk; han visste at
mange har hatt enkeltsaker til behandling. Fridtjof Jerve
etterlyste kasuistikker til neste årsmøte.

FØDESITUASJONEN VED SMÅSYKEHUSENE.

Karen Sofie Koss har vært med i et utvalg oppnevnt av
Helsedirektoratet, som har vurdert fødesituasjonen ved
småsykehusene, og hun refererte utvalgets innstilling.
Bakgrunnen for utvalget er de mange ubesatte stillinger ved
fødeavdelingene, vesentlig i Nord-Norge og på Vestlandet, og
kirurgenes dårlige erfaring i obstetrikk. Utvalget hadde ikke
jurist, pediater eller anestesilege. Mandatet var å komme med
forslag til modeller, å øke spesialistdekningen/vikarordninger
på utsatte sykehus og å bedre utdanningen for kirurger. NOU 17
om svangerskapsomsorgen er ikke fulgt opp, og det er mange
1.gangsfødende ved småsykehusene. Dette mener utvalget er
forsvarlig; sentralisering bør skje likt både for 1.- og
fleregangsfødende.

Utvalget foreslår at alle sykehus med fødeavdeling får
stillingshjemmel for gynekolog, som skal ha ansvaret for
undervisning og opplæring og ansvaret for fødeavdelingen.
Gynekologen skal ha vakt sammen med kirurgene og ha tett
samarbeid med sentralsykehuset. Det skal lages vikarordning,
evt. fast kontaktperson fra sentralsykehuset.

Jordmødrene skal være med i selektering av risikopasienter, og

Karen Sofie
Koss, Bærum

utdanningskapasiteten for jordmødre må økes. Jordmødre som er i annet arbeid eller ikke i arbeid må trekkes tilbake til jordmorvirksomhet.

Kirurger må følge prosedyrene; da er de juridisk dekket. De må også følge det obligatoriske grunnkurs i obstetikk. De må lære operativ fødselshjelp (sectio, vacuum).

Pediater behøver ikke undersøke alle nyfødte.

Kåre Molne mente at disse forslagene var fine, og at foreløpig må vi ha kompromiss. Høvik mente at en må se pragmatisk på situasjonen ved småsykehus. 10-15% av komplikasjoner oppstår helt uforutsett.

ACTA GYN. & OBST. SCANDINAVICA.

Redaktøren i Acta, Per Bergsjø, opplyste at tidsskriftet nå har 4000 abonnenter og rimelig god økonomi. Forlaget Almqvist & Wiksell ble oppkjøpt av Universitetsforlaget i Oslo i juni -91, som nå heter Scandinavian University Books. Acta beholdt den gunstige avtalen med forlaget.

Det er utkommet 10 nummer i 1990. Målet er at volumene må utgis i kalenderåret. I løpet av inneværende år vil man kun være 2 nummer på etterskudd.

Acta har fått nytt omslag og en del typografiske endringer og er mer leservennlig med spalter og innlegg og mindre tungt stoff. Acta er nå 70 år gammelt og vil inneholde historikk, bokanmeldelser og resyme av nordiske doktorgrader.

EVENTUELT.

Bergsjø refererte til et telefonstyremøte i NFOG, der man ba om prinsipplerklæringer fra de nordiske gyn. foreninger om økonomisk samarbeid i tilfelle FIGO -97 ble lagt til København (hvilket virkelig ble vedtatt i Singapore 19.09.91). Det vil bli en fordelingsnøkkel mellom de nordiske land, og vi må bære evt. tap av kongressen eller får nytte av evt. overskudd. Jerve kommenterte at ingen FIGO-kongress hadde gått med underskudd, snarere tvert imot.

Generalforsamlingen vedtok at NGF er villig til å inngå et slikt økonomisk samarbeid.

Vedrørende kommende årsmøter foreslo Gro Nylander å flytte banketten fra lørdag til fredag, og Rolf Kirschner foreslo å flytte generalforsamlingen til et annet tidspunkt i årsmøtet.

en for jordmødre må økes.
annet arbeid eller ikke i
ilbake til

prosedyrene; da er de
må også følge det
kurs i obstetrikk. De må
shjelp (sectio, vacuum).

ikke undersøke alle

disse forslagene var
big må vi ha kompromiss.
må se pragmatisk på
sykehus. 10-15% av
står helt uforutsett.

. SCANDINAVICA.

Per Bergsjø, opplyste at
y rimelig god økonomi.
øpt av
l, som nå heter
eholdt den gunstige

et er at volumene må
værende år vil man kun

ypografiske endringer og
nlegg og mindre tungt
l inneholde historikk,
doktorgrader.

møte i NFOG, der man ba
e gyn. foreninger om
97 ble lagt til København
pore 19.09.91). Det vil
diske land, og vi må bære
av evt. overskudd.
ess hadde gått med

villig til å inngå et

Gro Nylander å flytte
olf Kirschner foreslo å
et tidspunkt i årsmøtet.

Viljar
Skåtun
etterlyste
status
presens i
ultralydsak
en. Han
mente det
ville få
store
konsekvenser
r også for
sykehuspoli
klinikkene
hvis
ultralydtak
sten ble
fjernet.
Det vil bli
langt
vanskeliger

Viljar Skåtun, Bergen
Fridtjof Jerve, Oslo

e å
investere i nytt utstyr, og en vil sakke nedover når det
gjelder dignostisk nivå.
Jerve foreslo at man skal innkalle Helsedirektoratet og en del
av styret samt det nye ultralydutvalget (Eik-Nes, Nakling og
Nyland) til et møte og gå gjennom den eksisterende
korrespondanse i saken.

Sigurd Kulseng-Hanssen presenterte en pressemelding som
inneholdt en sterk protest mot politikernes bebudede
nedskjæringer av budsjettene til SiA og Bærum sykehus.
Nedskjæringene medfører at gyn. avdeling Bærum må redusere fra
20 til 10 senger, og både SiA og Bærum vil bare kunne behandle
øyeblikkelig hjelp ut året. Akershus får mindre overført til
sykehusene pr. hode enn landsgjennomsnittet.
Generalforsamlingen vedtok å støtte forslaget til
pressemelding.

LOVENDRINGSFORSLAG

Generalforsamlingen i NGF vedtok i fjor kollektivt medlemskap
i NFOG og kollektivt abonnement på ACTA. Vedtaket innebærer at
NGF's lover på endres på enkelte punkt. Lovendringsforslagene
vil bli sendt ut til avstemning i høst.
Bergsjø kunne opplyse at pensjonister skal få ACTA gratis.

VALG

Fridtjof Jerve, Brit Nyland og Thomas Abyholm går ut av
styret. Willy Nøstdahl var styrets kandidat til ny formann.
Ingen motkandidat ble foreslått fra salen. Nøstdahl ble valgt
ved akklamasjon.

Willy Nøstdal, Bodø

Arets Scheringpris, som var på 17 000 kroner, ble tildelt Hallvard Gjønnæss for fortjenstfullt arbeide innen norsk gynekologi.

Prisene for beste foredrag under årsmøtet gikk til Ole Erik Iversen for foredraget "Når er det indikasjon for abrasio?", til Bjørg Lorentzen for "Lipidmetabolismen som mulig årsak til den endotheliale dysfunksjon hos preeclamptikere" og til Mette Moen for "Endometriose: Forekomst og risikofaktorer".

Ciba-Geigy hadde også i år gitt 2 reisestipend a kr. 5 000, som ble tildelt Olav Istre og Per Børdahl

Årsmøtet ble hevet kl. 15.

Unni Kirste blir sittende i styret en periode til. Som nye styremedlemmer ble valgt Eilef Hellem, Kristina H. Johannessen og Erik Qvigstad.

Til slutt ble det minnet om neste årsmøte, som skal holdes i Bergen 3.-5. september 1992.

Rolf Kirschner inviterte på vegne av Oslo Gyn. Forening til årsmøte i 1993 - muligens et flytende arrangement? Forslaget ble vedvatt ved akklamasjon.

Ole-Erik Iversen, Bergen

NESTE ARSMØTE: OSLO

Kirste blir sittende i
 et en periode til. Som nye
 medlemmer ble valgt Eilef
 em, Kristina H.
 nnessen og Erik Qvigstad.
 slutt ble det minnet om
 e årsmøte, som skal holdes
 rgen 3.-5. september 1992.

Kirschner inviterte på
 e av Oslo Gyn. Forening
 årsmøte i 1993 - muligens
 yttende arrangement?
 laget ble vedvatt ved
 amasjon.

Erik Iversen, Bergen

til Mette Moen for
 ator".

sestipend a kr. 5 000,

SLO

Brit Nyland

REGNSKAP NORSK GYNEKOLOGISK FORENING 24.8.90-15.8.91

Revidert og godkjent: Arne Urnes

INNTEKTER

Medlemskontigent 1991 < 65 år	178 645.60	
----- > 65 år	10 125.--	
----- 1990	1 350.--	
----- 87-89	9 400.--	199 520.60
Renter 1990 DNB	12 790.22	
Postgiro	1 345.35	14 135.57
Årsmøteinntekter 1990:		
Standleie	97 000.--	
Hovedsponsor	100 000.--	
Reisestipend	10 000.--	
Registr.avgift	252 610.--	
Diverse inntekter	7 224.--	466 834.--
Årsmøteinntekter 1991:		
Standleie	81 700.--	81 700.--
SUM INNTEKTER		762 190.17

UTGIFTER

Kontigent NFOG	22 965.10	
----- IFFS	2 367.48	
----- FIGO	5 086.64	30 419.22
Styremøter NGF (7)	38 502.50	
----- NFOG (1)	3 200.--	
Møte UFIGO (1)	5 700.--	
Møte FIGO 97 (1)	4 835.00	52 237.50
Tilskudd FIGO 97	25 000.--	
ACTA-abonnement a konto	86 947.--	
Årsmøteutgifter 1990		
Sosiale arrangementer	257 220.--	
Ledsagerarrangementer	12 561.80	
Avgift Winge	28 900.--	
Foredragsholdere	5 595.--	
Stipender	17 000.--	
Styrets utgifter	3 407.--	
Gaver, kaffe, div	13 503.50	338 187.30
Diverse utgifter		
Porto	638.--	
Tilbakeført konto	1 250.--	
Demeter kongress	158.04	
Planl. årsmøte 91	638.--	
Bankomkostn. etc	1 253.--	3 937.04
SUM UTGIFTER		536 728.06

RESULTAT 24.8.1990-15.8.1991 + 225 462.11

KONTOOVERSIKT NGF 1990/1991

Pr 24.8.1990:

Høyrentekonto DnB	110 723.64
Brukskonto DnB	16 404.--
Postgirokonto	21 392.73
TOTALT INNSKUDD	148 520.37

+ Resultat 1990/1991 225 462.11

Pr 15.8.1991:

TOTALT INNSKUDD	373 982.48
Postgiro	37 588.16
DnB	336 394.32

(Høyrentekonto: 325 092.22 / Brukskonto 11 302.10)

Brit Nyland

RAPPORT FRA TAKSTUTVALGET TIL NGF'S ARSMØTE 1991.

NGF's takstutvalg for privat praksis har også i år bestått av Kristina Johannessen, Tor Løvset og undertegnede. Som i fjor har vi gått spesielt inn for heving av 4 takster, og vi fikk fullt gjennomslag for våre krav.

PSL's rådgivende utvalg samordnet kravene fra de forskjellige spesialiteter, og Roy Magnus Løken og Truls Disen forhandlet deretter direkte med NKS.

I år fikk vi en takstpott på 4,3%, som skulle dekke 4,5% utgiftsøkning og gi 3,1% netto inntektsøkning. Det totale takstvolum er redusert fra 1990 (2,3 mrd.) til 1991 med ca. 30 millioner kroner. Reduksjonen går mest ut over almenlegene, som hadde en enorm refusjonsøkning fra RTV fra 1990 til 1991, nemlig 38% (avtaleleger) og 54% (avtaleløse leger).

Spesialister med avtale økte refusjonen med 19% fra 1989 til 1990, mens forhandlet takstøkning kun var på 4,4%. Spesialister uten avtale har hatt enda sterkere økning.

I år var vi nødt til å beregne hvor mange kroner våre takstøkninger ville bety i årlige utbetalinger fra RTV, dvs. vi måtte beregne hvor mange gynekologer som brukte taksten og hvor mange ganger pr. år. Summen måtte passe inn i vår tildelte pott.

Som nevnt fikk vi fullt gjennomslag for våre krav, og sett under ett vil årene 1990-91 få en tilfredsstillende inntektsutvikling.

/1991

0 723.64
6 404.--
1 392.73
8 520.37
5 462.11
3 982.48
7 588.16
6 394.32
2 / Brukskonto 11 302.10)

GET TIL NGF'S

har også i år bestått av
ndertegnede. Som i fjor
v 4 takster, og vi fikk

vene fra de forskjellige
Truls Disen forhandlet

m skulle dekke 4,5%
tsøkning. Det totale
mrd.) til 1991 med ca. 30
t ut over almenlegene,
a RTV fra 1990 til 1991,
leløse leger).

en med 19% fra 1989 til
var på 4,4%.
a sterkere økning.

ange kroner våre
etalinger fra RTV, dvs.
er som brukte taksten og
e passe inn i vår

or våre krav, og sett
fredsstillende

Vi forsøker også å endre ordlyden til en del av takstene, slik at den skal passe bedre med dagens virkelighet, men den prosessen er uhyre treg. Nye takster har det også vært meget vanskelig å oppnå.

Det vil sannsynligvis bli opprettet fylkesvise nemder som skal kontrollere takstbruken hos alle legene og utarbeide "praksisprofiler" for å avsløre leger som faller langt utenfor gjennomsnittet.

For å sikre mest mulig ensartet bruk av Normaltariffens takster har vi laget en "brukerveiledning", som ble publisert i "Gynekologen" nr. 2 1991. Den vil selvsagt måtte revideres etter hvert. Hver spesialitet vil lage tilsvarende veiledning for sine takster.

De viktigste endringene pr. 1.07.91:

1. Takst 4c (kr. 77) er hevet til 4b (kr. 108).
(Tillegg for fullstendig u.s. hos spes. i gyn. etc.)
Brukes ved l. kons. ved henviste pas., ved ø.hj. og inntil 2 g/år hos "kronikere". Epikriseplikt.
2. 216 (CTG-registrering i sv.skap - kr. 80): kr. 107
3. 209 (Gynekologisk cryokirurgi - kr. 65): kr. 230!
4. 214 (Vacumaspirasjon med Vabra - kr. 98): kr. 103
5. 217 (1.gangs gravidkontroll - kr. 45): kr. 70
Denne taksten kan nå brukes sammen med 3b (tidstaksten).
6. Takst 16 (pas. > 70 år) er opphevet.
Takst 888b (pas > 70 år) gjelder bare røntgenundersøkelser.

Vi har tidligere advart mot å bruke 3b sammen med takster som også gir kompensasjon for medgått tid, f.eks. 215, 218 etc. Det eksisterer ikke noe egentlig forbud mot denne kombinasjonen, men vi antar det vil bli slått ned på misbruk, og at vi i det hele tatt må vise moderasjon, slik at ikke hele takstsystemet vil bli avskaffet i fremtiden.

Det skal også nevnes at Helsedirektoratet - for å redusere antall ultralydundersøkelser av gravide - vil gå inn for å fjerne ultralydtaksten og heller "bake den inn" i konsultasjonshonoraret for gravide. Dette er betenkelig overfor kolleger i privat praksis, som investerer store summer i uunnværlige tekniske hjelpemidler uten å få økonomisk grunnlag for nedskrivninger og nyanskaffelser.

Til slutt vil jeg be de privatpraktiserende kolleger om å komme med forslag og ønsker til neste års takstforhandlinger!

Kfr: Normaltariffen. Forslag til brukerveiledning
GYNEKOLOGEN 2/91

JOHANNE SUNDBY : Om myke fag, kommunikasjon og gynekologi.

Jeg undres. I all klinisk medisin er kommunikasjon svært viktig. I gynekologien, hvor så mye av det vi som leger skal hjelpe pasienten med å forstå og forholde seg til er av svært sensitiv karakter, er mulighetene for kommunikasjonssvikt store. Samtidig er mulighetene for å bruke kommunikasjon som metode for å få øye på omstendigheter og årsaker av naturvitenskapelig, ikke-målbar karakter tilstede. Vårt fag er som kjent fullt av livskriser, kompliserte kvinneliv, samlivsstrukturer (1). Og etiske problemer, kontroverser og overveielser (2). Hva er best for kvinnen foran oss?

Det var derfor prisverdig av Norsk Gynekologisk forening å ta opp dette temaet på sitt siste årsmøte. Spranget fra forførende innlegg med videofilemer med fiolinmusikk til forsøkene på å introdusere emner fra en for oss nokså upløyd mark er stort. Dessverre ble møtet med dette temaet ikke så vellykket som det kunne ha blitt. Selvfølgelig var det synd at en av hovedforeleserne, en meget god en, uteble. Og kanskje var dette forsøket på å bringe området inn i vårt fag ikke hundre prosent vellykket innholdsmessig. Det jeg ble mest irritert over, var at en god del av møtets deltagere gikk FØR de overhode visste hva som skulle komme. Jeg vet at det på alle møter er slik: at man skummer programmet og ser seg ut noen temaer der man kan 'stikke av' 'ta en røyk' 'ta en joggetur' eller hva man nå gjør når man ikke er andektig lyttende til fagfolks vise ord.

Men, kjære kollegaer, hvorfor skulke kommunikasjonen? Er ikke kommunikasjon viktig i gynekologien? Eller er dere utlært, perfekte, uten problemer med å forstå hva dere sier? Eller er det et 'sånt derre mykt kjedelig masete feminist-kvinnesaks-visvas' som egentlig skulle være forbudt. Men som vi tar med for syns skyld, og skulker eller overlater til kvinnene, disse myke følelsesladete vesner som kan holde seg på etter-visitten og tørke tårer, mens de mer heroiske tekno-ingeniørene kan få instrumentere kvinner i dunkelt lys; til enda vakrere fiolinmusikk (unnskyld metaforen, kollega Istre) i fred? Med fare for å bli monoman vil jeg likevel advare: Vi gir oss nok ikke. Kommunikasjon, irrasjonalitet, følelser og forståelse kommer til å gå hånd i hånd med jaglaservideoresek-sjoner, hysterolaparoendoskopikirurgi IVFGIFTEIFTperitoneal-inseminasjon, og cardiokografultralvudvisualiseringer i fremtiden også. I en tid der liggetid, og derved også omsorgstiden, blir kuttet ned drastisk, avdelinger stenger og fødselstallet øker, er det sikkert viktig at vi blir mer og mer flinke til å utnytte den tiden vi har også til å optimalisere kommunikasjonen.

1. Sundby og Schei: Psykososial gyn.obst. Tdnlf 4/89
2. Skjæraasenkomiteens innstilling om bioteknologi

g,
kologi.

in er kommunikasjon svært
av det vi som leger skal
holde seg til er av svært
or kommunikasjonssvikt
bruke kommunikasjon som
r og årsaker av
akter tilstede. Vårt fag
mpliserte kvinneliv,
blemer, kontroverser og
innen foran oss?

rsk Gynekologisk forening
årsmøte. Spranget fra
med fiolinmusikk til
en for oss nokså oppløyd
ed dette temaet ikke så
lvfølgelig var det synd at
en, uteble. Og kanskje
et inn i vårt fag ikke
sig. Det jeg ble mest
møtets deltagerer gikk FØR
mme. Jeg vet at det på
rogrammet og ser seg ut
'ta en røyk' 'ta en
man ikke er andektig

kulke kommunikasjonen? Er
gien? Eller er dere
å forstå hva dere sier?
delig masete feminist-
le være forbudt. Men som
r eller overlater til
vesner som kan holde seg
ns de mer heroiske tekno-
nner i dunkelt lys; til
metaforen, kollega Istre)
vil jeg likevel advare:
irrasjonalitet, følelser
hånd med
aparoendoskopikirurgi
og
r i fremtiden også. I en
orgstiden, blir kuttet ned
elstallet øker, er det
flinke til å utnytte den
kommunikasjonen.

st. Tdnlf 4/89
ioteknologi

Abstract årsmøtet 1991

Toril Kolås & Jakob Nakling, Lillehammer

Placenta praevia ved rutinescreening Skal de kontrolleres ???

Ved Lillehammer Fylkessykehus har vi hatt tilbud om ultralyd-
screening i 18.uke siden -86. Siden mars -88 har vi fulgt
konsensuskonferansens anbefalinger som er: ultralydscreening i
18. uke utført av spesielt kvalifisert personale og regi-
strering av funnene i et dataprogram. Dette gir oss mulighet
for kvalitetssikring.

Formålet med den retrospektive undersøkelsen var å se på
hyppigheten av placenta praevia i 18. uke, og om vi kunne
redusere antall placenta-kontroller. Risikoen for blødning og
løsning blir også belyst.

Antall rutine ultralydundersøkte frem til 17/5-91 = 3129
Antall fødsler frem til 17/5-91 = 2842

Oversikt over placenta praevia-registrerte i 18. uke:

	-88	-89	-90	-91	Sum
"ds"	6,2%(38)	2,0%(22)	5,4%(59)	7,3%(24)	4,6%(143)
"pp"	11,1%(68)	7,5%(83)	4,1%(44)	4,0%(13)	6,6%(208)
"pc"	0,7% (4)	1,0%(11)	0,5% (5)	0,6% (2)	0,7% (22)
Sum	18,0%(110)	10,5%(116)	10,0%(108)	11,9%(39)	11,9%(373)

Oversikt over placenta praevia kontrollerte i 32. uke:

	-88	-89	-90	-91
"ds"	42,1%(16)	22,7% (5)	6,8% (4)	0,0%
"pp"	94,1%(64)	100,0%(83)	90,9%(40)	92,3%(12)
"pc"	100,0% (4)	90,9%(10)	100,0% (5)	100,0%(2)
Sum	13,7%(84)	8,9%(98)	4,5%(49)	4,3%(14)

Antallet ultralydundersøkelser ble redusert i perioden fordi
vi ikke lenger kontrollerer dypt sete av placenta og fordi vi
har redusert de øvrige kontroller uten at dette har medført
noen økt risiko for de gravide.

Ca.95% av placenta praevia centralis ved screening hadde
trukket seg opp før fødselen.

Vi fant ingen sikker økt risiko for løsning av placenta i
gruppen med placenta praevia i 18.uke.

DOKTORDISPUTAS
OSLO UNIVERSITET

Margit Rosenberg:
Inst. for informatikk, Universitetet i Oslo.

Nåværende arbeidssted: Gynekologisk avd., Buskerud
sentralsykehus, Drammen.

ON THE RELATION BETWEEN LIVING CONDITIONS AND VARIABLES LINKED TO REPRODUCTION IN NORWAY 1860 - 1984.

Doktoravhandlingen belyser hvordan forandringer i levestandard over en hundreårsperiode med store sosiale og økonomiske omveltninger virket inn på forhold knyttet til kvinnens reproduksjon.

Ammetidens lengde, varigheten av den menstruasjonsfrie periode etter fødselen, spebarndødelighet, barns fødselsvekt og kvinnens alder ved første menstruasjon er alle biologiske variable som til dels har forandret seg betydelig med tiden. Disse forandringene blir satt i sammenheng med langtids-effekter av sosiale endringer og atferdsendringer. Arbeidet er tverrfaglig orientert siden forhold innen gynekologi og fødselshjelp er sett i et medisinhistorisk og demografisk perspektiv.

Det analyserte materialet stammer fra journaler for fødepasienter på Kvinneklinikken, Rikshospitalet, Haukeland sykehus i Bergen og E.C. Dahls fødselsstiftelse i Trondheim i perioden 1860 - 1984. Opplysningene i fødejournalene, som er spesielt rikholdige og detaljerte også i internasjonal sammenheng, har til nå vært vanskelig tilgjengelig og lite utnyttet.

Det er en rekke likheter mellom levekårene for lavere sosiale lag i europeiske land i det nittende århundre og i visse utviklingsland i dag. Denne avhandlingen vil derfor også kunne gi nyttig kunnskap til å forstå hvordan sosiale, økonomiske og kulturelle forandringer virker på de ulike biologiske variablene i dagens utviklingsland.

Amning

Ammetidens lengde var lenge stabil på rundt ni til tolv måneder, men falt kraftig rundt 1920 og nådde bunnen på slutten av 1960-tallet, da bare 30 prosent ammet i tre måneder. Deretter fulgte en rask stigning til 1980 da vel 80 prosent ammet i tre måneder. Inntil andre verdenskrig ammet kvinnene fra de laveste sosiale lag lengst, mens det nå er kvinnene fra de høyeste sosiale lag som ammer lengst. Sammenhengen mellom amning og fruktbarhet er studert ut fra varigheten av den menstruasjonsfrie perioden etter fødselen. Under amning falt lengden på postpartum amenorrhoe betydelig rundt 1900. Fallet var ikke forårsaket av en forbedring i

i Oslo.

avd., Buskerud

EN LIVING LIVES LINKED TO 17 1860 - 1984.

Forandringer i levestandard
sosiale og økonomiske
nyttet til kvinnens

ved den menstruasjonsfrie
tid, barns fødselsvekt
forandring er alle biologiske
seg betydelig med tiden.
sammenheng med langtids-
endringer. Arbeidet er
innen gynekologi og
historisk og demografisk

er fra journaler for føde-
pitalet, Haukeland
selskapsstiftelse i Trondheim
og i fødejournalene, som er
så i internasjonal
og tilgjengelig og lite

levekårene for lavere
nittende århundre og i
endringen vil derfor også
å hvordan sosiale,
er virker på de ulike
landsland.

å rundt ni til tolv
og nådde bunnen på
rosent ammet i tre
gning til 1980 da vel 80
andre verdenskrig ammet
lengst, mens det nå er
som ammer lengst.
arhet er studert ut fra
perioden etter fødselen.
tum amenorrhoe betydelig
et av en forbedring i

kvinnens levekår (f.eks. ernæring), men av et forandret
ammemønster (f.eks. tidligere tilleggsernæring, kortere
ammetid pr. døgn).

Ammingens effekt på spebarndødeligheten er studert for
perioden 1860 - 1930. Barn som ikke ble ammet, hadde nesten
tre ganger så høy dødelighet som de som ble ammet. Den
beskyttende effekten av amming vedvarte også etter at ammingen
var avsluttet.

Fødselsvekt

Barns fødselsvekt har forandret seg bemerkelsesverdig
lite gjennom denne perioden på 120 år. Guttene veide hele
tiden mer enn pikene. Selv om det framkom visse sosiale
forskjeller i fødselsvekt, er likevel hovedkonklusjonen at
fødselsvekten synes lite påvirket av moderate endringer i
leveforhold.

Menarke

Kvinnens alder ved første menstruasjonsblødning
(menarkealderen) falt med tre år for kvinner født fra 1830 til
1960. Kvinnene fra de laveste sosiale lagene hadde tidligere
høyest menarkealder, men de sosiale forskjellene mistet sin
betydning med tiden.

PUBLIKASJONER

- I Knut Liestøl, Margit Rosenberg and Lars Walløe:
Breast-feeding practice in Norway 1860-1984.
Journal of biosocial Science 1988, 20, 45-58
- II Knut Liestøl, Margit Rosenberg and Lars Walløe:
Lactation and post-partum amenorrhoea: A study
based on data from three Norwegian cities 1860-1964.
Journal of Biosocial Science, 1989, 21, 335-348
- III Margit Rosenberg:
Breast-feeding and infant mortality in Norway 1860-1930.
Journal of biosocial Science, 1989, 21, 335-348
- IV Margit Rosenberg:
Birth weights in three Norwegian cities, 1860-1964.
Secular trends and influencing factors.
Annals of Human Biology, 1991, 15, 275-288
- V Margit Rosenberg:
Menarcheal age in Norway for women born 1830-1960.
Annals of Human Biology, 1991, 18, 207-219

De to første: Forfatterne i alfabetisk rekkefølge.

KURSER, MØTER, KONGRESSER

N O R G E

OBLIGATORISKE KURS I FØDSELSHJELP OG KVINNESYKDOMMER 1991- 1996

TIMER	1992	1993	1994	1995	1996
V A R - KURS					
GENETIKK / UTVIKL.ANOMALIER	12 Oslo RH	Oslo RH	Oslo RH	Oslo RH	Oslo RH
ONKOLOGI	15 Oslo DNR	Oslo DNR	Oslo DNR	Oslo DNR	Oslo DNR
ULTRALYD TRINN 1	25 Trh	Oslo U	Trh	Oslo U	Trh
KVINNELIG INFERTILITET	10 Trom	Oslo RH	Trh	Trom	Oslo RH
MÄNNLIG INFERTILITET	10 Trom	Oslo RH	Trh	Trom	Oslo RH
GYNEKOLOGISK ENDOKRINOLOGI	7	Oslo RH	Trh	Oslo A	Oslo RH
H Ø S T - KURS					
OBSTETRIKK GRUNNKURS	26 Berg	Oslo RH/A	Berg	Oslo A/RH	Berg
UROLOGI/ URODYNAMIKK	15 Oslo A	Trh	Oslo A	Trh	Oslo A

ADMINISTRASJON OG LEDELSE FOR SPESIALISTKANDIDATER 30 timer

Endokrinologikurset, Aker våren 92 utgår.

Fra 1992 er kursledelsen ved de obligatoriske kurs oppfordret til å arrangere kursprøve.

KONGRESSER

OG KVINNESYKDOMMER

1993	1994	1995	1996
A R - KURS			
lo	Oslo RH	Oslo RH	Oslo RH
lo R	Oslo DNR	Oslo DNR	Oslo DNR
lo	Trh	Oslo U	Trh
lo	Trh	Trom	Oslo RH
lo	Trh	Trom	Oslo RH
lo	Trh	Oslo A	Oslo RH
Ø S T - KURS			
lo /A	Berg	Oslo A/RH	Berg
	Oslo A	Trh	Oslo A

LISTKANDIDATER 30 timer

går.

gatoriske kurs oppfordret til

FOR SPESIALITETEN I FØDSELHJELP OG KVINNESYKDOMMER KREVES:

Fra 1.1.92

120 timer hvorav minimum 80 timer innenfor de obligatoriske kurs:
 - Kvinnlig infertilitet
 - Mannlig infertilitet
 - Gynekologisk endokrinologi
 - Ultralyd
 - Gynekologisk onkologi (Kan erstattes med 6 mnd tjeneste ved avdeling for gynekologisk onkologi.)

Obligatorisk kurs i administrasjon / ledelse 30 t

Kurskrav fra 1.1.94:

120 timer hvorav følgende obligatoriske kurs
 - Administrasjon / Ledelse 30 t
 - Kvinnlig infertilitet
 - Mannlig infertilitet
 - Gynekologisk endokrinologi
 - Ultralyd
 - Gynekologisk onkologi (Kan erstattes med 6 mnd tjeneste ved avd for gynekologisk onkologi.
 - Genetikk og utviklingsanomalier
 - Obstetrisisk grunnkurs
 - Urologi/Urodynamikk

Det vises til Kurskatalogen for Legers videre- og etterutdanning, trykket i Tidsskrift for Den norske lægeforening 24B/1991. Kursene blir også avertert i Tidsskriftet senere.

UNIVERSITETET I OSLO

- 20.-24.1. Kurs 2318: Administrasjon og ledelse for spesialistkandidater
 Sted: Soria Moria Voksenkollvn 60, Oslo
 Kursleder: Prof Ole Berg, RH
 Påmeld 15.11.91
 40 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1500.-
 Påmeld: Koordin.kntr. for legers videre og etterutdann.
 Kir avd, Ullevål, 0407 Oslo 4, postgiro 0823 0944335
- 27.-29.1. Kurs 2319 Cytostatika
 Sted: Auditoriet, DNR
 Kursleder: Lege Gunnar Tanum, Onkol avd, DNR
 Påmeld til kursleder 15.12.91
 40 deltagere 25 timer Kursavgift kr 900.-

- 18.-19.2. Kurs 2329 Genetikk og utviklingsanomalier i genitaltraktus
 Sted: Audit., KK, RH
 Kursleder: Prof. Julie Skjæraasen
 Påmeld: Kursleder 1.1.
 40 deltagere 12 timer Kursavgift kr 600.-
- 20.-21.2. Kurs 2331 Hypertensive svangerskapskomplikasjoner
 Sted: Audit., KK, RH
 Kursleder: Prof Narve Moe
 Påmeld til kursleder innen 1.1.
 40 deltagere 12 timer Kursavgift kr 600.-
- 23.-27.3. Kurs 2350 Gynekologisk onkologi
 Sted: Montebello-senteret på Mesnali
 Kursleder: Overlege Torbjørn Iversen, Gyn avd, DNR
 Påmeld til kursleder innen 1.2.
 28 deltagere 25 timer Kursavgift kr 1500.-
 I tillegg kommer reise + oppholdsutgifter kr 650/dgn, helpensjon i enkeltrom. Ta med skiutstyr.
- 30.-31.3. Kurs 2352 Obstetrisk anestesi og analgesi
 Sted: Audit, kir.avd., Aker sh
 Kursleder: Overlege Gaute Narverud, anest.avd, Aker
 Påmelding til kursleder innen 20.2.
 Apent 16 timer Kursavgift kr 600.-
- 22.-24.4. Kurs 2361 IV nordiske kurs i gynekologisk endoskopi og laserkirurgi
 Sted: Kvinneklivnikken, Sentralsykeh i Akershus
 Kursleder: Overlege Anton Langebrekke
 Påmelding til kursleder innen 15.3.
 60 deltagere Kursavgift kr 1800
- 22.-24.4. Kurs 2362 Praktisk urodynamikk
 Sted: Kir audit, Aker sh
 Kursleder: Overlege Torkel Rud
 Påmelding til kursleder innen 1.3.
 40 deltagere 16 timer Kursavgift kr 900.-
- 6.-8.5. Kurs 2370 Klinisk sexologi
 Sted: Reenskaug hotel, Drøbak
 Kursleder: Bydelslege Haakon Aars
 Tostrupsgt 22, 0262 Oslo 1
 Påmelding til kursleder innen 15.3.
 30 deltagere 18 timer Kursavgift kr 900.-
- 18.-22.5. Kurs 2373 Administrasjon og ledelse for spesialistkandidater
 Sted: Soria Moria
 Kursleder: Professor Ole Berg, RH
 Påmelding til koordinatorkontoret for legers videre og etterutdannelse, Kir avd, Ullevål, 0407 Oslo 4, postgiro 0823 0944335
 40 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1500.-

klingsanomalier i

araasen

Kursavgift kr 600.-

ngerskapskomplikasjoner

1.1.

Kursavgift kr 600.-

ologi

på Mesnali

rn Iversen, Gyn avd, DNR

1.2.

Kursavgift kr 1500.-

ppholdsutgifter kr 650/dgn,

med skiutstyr.

esi og analgesi

r sh

Narverud, anest.avd, Aker

nen 20.2.

er Kursavgift kr 600.-

i gynekologisk endoskopi

tralsykeh i Akershus

Langebrette

nen 15.3.

Kursavgift kr 1800

mikk

Rud

nen 1.3.

Kursavgift kr 900.-

bak

on Aars

262 Oslo 1

nen 15.3.

Kursavgift kr 900.-

og ledelse for

erg, RH

ontoret for legers videre

d, Ullevål, 0407 Oslo 4,

Kursavgift kr 1500.-

5.-8.10. Kurs 2391 Grunnkurs i klinisk forskning
Sted: Med avd A, RH
Kursleder: Overlege Morten H Vatn
Påmelding til kursleder innen 10.9.
30 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1200.-
Kursprøve

28.10. Kurs 2411 Penil dysfunksjon
Sted: RH
Kursleder: Overlege Alexander Schultz, Urolog seksj, RH
Påmelding til kursleder innen 20.9.
30 deltagere 8 timer Kursavgift kr 500.-

12.11. Kurs 2422 Føtal blodstrømsmåling (Doppler)
Sted: Audit, Fødeavd, Aker sh
Kursleder: Overlege OH Rognerud Jensen, Fødeavd Aker
Påmelding til kursleder innen 1.9.
20 deltagere 9 timer Kursavgift kr 500.-

19.-20.11. Kurs 2426 Behandling av pasienter med kreftsmarter
Sted: DNR
Kursleder: Overlege Steinar Bjørge, Anestavd, DNR
Påmelding til kursleder innen 30.10.
30 deltagere 15 timer Kursavgift kr 600.-

UNIVERSITETET I BERGEN

Påmelding til alle kursene: Kontor for legers videre- og etter-
utdanning, Det Medisinske Fakultets Sekretariat, Postboks 25,
5027 Bergen-Universitet.

23.3. Kurs 887: Diagnostikk og behandling av
cervixdysplasi og condylom
Sted: Audit, 4.et, KK Haukeland
Kursleder: Prof Roar Sandvei/ prof Per Bergsjø KK
Haukeland
Påmelding 15.2.
15 deltagere 7 timer Kursavgift kr 500.-

24.-25.3. Kurs 890 Gynekologiske og obstetriske operasjoner
Sted: Audit., 4.et, KK, Haukeland
Kursleder: Overlege Per Aarseth, KK Haukeland
Påmelding innen 15.2.
åpen deltagelse 17 timer Kursavgift kr 600.-

6.-11.4. Kurs 895 Medisinsk statistikk
Sted: Sentralblikken, Haukeland
Kursleder: l.aman. Stein Emil Vollset
Påmelding innen 4.3.
20 deltagere 35 timer Kursavgift kr 1800.-

5.-8.10. Kurs 920 Svangerskapet, fysiologi, patofysiologi og
kontroll

- Sted: Auditoriet, KK Haukeland
 Kursleder: Prof Per Bergsjø/Overlege Kjell Haram
 Påmelding innen 1.9.
 40 deltagere 32 timer Kursavgift kr 1200.-
- 9.-13.11. Kurs 938 Administrasjon og ledelse
 Sted: Stort audit, Sentralblokken, Haukeland
 Kursleder: Prof Jan Fr Halvorsen, Kir avd, Haukeland
 Påmelding innen 5.10.
 50 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1500.-
- 16.-18.11. Kurs 940 Utarbeidelse av manuskripter
 Sted: Audit, Armauer Hansens hus, Haukeland
 Kursleder: Prof Roald Matre, Avd for mikrobiologi og immunologi, Gades institutt, Haukeland sh
 Påmelding innen 15.10.
 åpen deltagelse 15 timer Kursavgift kr 900.-
- 16.-19.11. Kurs 941 Perinatal epidemiologi
 Sted: Haukeland sh
 Kursleder: Prof Lorentz M Irgens, Med føds.reg., prof Per Bergsjø, KK, overlege Trond Markestad, Barneklubben Haukeland
 Påmelding innen 1.10.
 20 deltagere 23 timer Kursavgift kr 1200.-
- 10.-12.12. Kurs 946 Legen i arbeid med den alvorlige syke
 Sted: Haukeland sh
 Kursleder: Overlege Stein Husebø og psykolog Gunnar Rosèn, smerteklinikken, overl Tor Jacob Moe, DNR
 Påmelding innen 10.11.
 20 deltagere 20 timer Kursavgift kr 1200.-

UNIVERSITETET I TRONDHEIM

Påmelding til alle kursene: Kontor for legers videre- og etterutdanning, Universitetet i Trondheim, Det medisinske fakultet, Medisinsk Teknisk Senter, 7005 Trondheim, tlf 07- 59 88 66

- året 92 Kurs 605 Klinisk og epidemiologisk forskningsmetodikk
 hver 2.uke Sted: Inst for samfmed fag, Med Tekn Senter 7005 Trh
 Kursleder: Forsknleder Berit Schei/Forsker Lars Vatten
 Påmelding til kursleder innen 1.11.91
 10-15 deltagere 35 timer Kursavgift kr 1500.-
- 20.-22.1. Kurs 608 PC nybegynnerkurs for leger
 Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II 2.et NTH
 Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
 Påmelding innen 10.12.
 20 deltagere 21 timer Kursavgift kr 900.-
- 5.-6.2. Kurs 609 Informasjonsfremhenting fra CD-plater og disketter. Referansehandtering på PC

eland
jøl/Overlege Kjell Haram
Kursavgift kr 1200.-

g ledelse
lblokken, Haukeland
lvorsen, Kir avd, Haukeland
Kursavgift kr 1500.-

manuskripter
ens hus, Haukeland
re, Avd for mikrobiologi og
tt, Haukeland sh
Kursavgift kr 900.-

ologi
Irgens, Med føds.reg., prof
Trond Markestad,
Kursavgift kr 1200.-

ed den alvorlige syke
Husebø og psykolog Gunnar
verl Tor Jacob Moe, DNR
Kursavgift kr 1200.-

TRONDHEIM

for legers videre- og etterut-
Det medisinske fakultet,
lheim, tlf 07- 59 88 66

biologisk forskningsmetodikk
fag, Med Tekn Senter 7005 Trh
it Schei/Forsker Lars Vatten
innen 1.11.91
timer Kursavgift kr 1500.-

s for leger
ralbygg II 2.et NTH
T-D

Kursavgift kr 900.-

enting fra CD-plater og
ring på PC

Sted:Regionsykehuset
Kursleder: Prof Ole-Jan Iversen
Påmelding innen 2.1.
16 deltagere 15 timer Kursavgift kr 600.-

15.-16.2. Kurs 611 Seksuelt overførte sykdommer
Sted: Grand Hotel Olav, Trondheim
Kursleder: Prof Johan A Mæland/Lege Finn Egil
Skjeldestad
Påmelding til VIIth SSGM v/ Vibeke Widerøe, KK 1.10.
deltagere 20 timer Kursavgift kr 2 700.-

17.-19.2. Kurs 612 Neonatologi
Sted: Store Audit, Regionsh
Kursleder: Amanuensis Torstein Vik, Overl Ann-Mari
Brubakk
Påmelding innen 2.1.
40 deltagere 24 timer Kursavgift kr 900.-

20.3. Kurs 621 Introduksjon til statistikk på PV
Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II, 2.et, NTH
Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
Påmelding innen 10.2.
10 deltagere 7 timer Kursavgift kr 500.-

23.-27.3. Kurs 622 Medisinsk statistikk
Sted: Inst for samfmed fag (ISMUT), Med Tekn Senter
7005 Trondheim
Kursleder: l.aman Geir Jacobsen, ISMUT/ Forsker Eva
Seim, Daglig leder Stig Larsen MEDSSTAT
Påmelding innen 10.2.
30 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1500.-

25.-27.3. Kurs 623 Ultralyd i gynekologi og obstetrikk. Trinn I
Sted: Ultralydlab, KK
Kursleder: Prof Sturla H Eik-Nes
Påmelding innen 25.2.
20 deltagere 25 timer Kursavgift kr 900.-

7.4.91 Kurs 629 Referansehandtering på PC
Sted: Seminarrom 1,3.et, Parkbygget, Regionsh
Kursleder: Avdleder Ragnhild Lande
Påmelding til kursleder innen 1.3.
15 deltagere 8 timer Kursavgift kr 500.-

9.-10.4. Kurs 630 SPSS statistikkpakke på PC
Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II, 2.et, NTH
Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
Påmelding innen 1.3.
10 deltagere 14 timer Kursavgift kr 600.-

4.-6.10. Kurs 643 PC nybegynnerkurs for leger
Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II, 2.et, NTH
Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
Påmelding innen 1.9.
20 deltagere 21 timer Kursavgift kr 900.-

- 2.11. Kurs 648: Introduksjon til statistikk på PC
 Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II, 2.et, NTH
 Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
 Påmelding til kursleder innen 1.10.
 10 deltagere 7 timer Kursavgift kr 500.-
- 3.-4.11. Kurs 649 Fra egen PC ut i verden. Om datakommunikasjon
 og informasjonsfremhentning
 Sted: Seminarrom 1, 3.et, Parkbygget, Regionsh
 Kursleder: Avdleder Ragnhild Lande
 Påmelding til kursleder innen 1.10.
 15 deltagere 15 timer Kursavgift kr 600.-
- 5.11. Kurs 650 Artikkelarkiv og referansehandtering på PC
 Sted: Seminarrom 1, Parkbygget, Regionsh
 Kursleder: Avdleder Ragnhild Lande
 Påmelding til kursleder innen 1.10.
 15 deltagere 8 timer Kursavgift kr 500.-
- 23.-24.11. Kurs 656 SPSS statistikkpakke på PC
 Sted: RUNITs kursrom, Sentralbygg II, 2.et, NTH
 Kursleder: SINTEF avd RUNIT-D
 Påmelding innen 20.10.
 10 deltagere 14 timer Kursavgift kr 600.-

UNIVERSITETET I TROMSØ

- 5.2.-11.3. Kurs 444 Utarbeidelse av manuskripter
 6 onsdager Sted: MH-bygget, Breivika
 Kursleder: Prof Helge Refsum, Med.fysiolog. avd, Inst
 for med biologi, Universitetet i Tromsø
 Påmelding til kursleder innen 10.1.
 20 deltagere 12 timer Kursavgift kr 600.-
- 6.-10.4. Kurs 455 Administrasjon og ledelse
 Sted:
 Kursleder: Overlege Ragnar Hotvedt, Anestesiavd
 Påmelding til Kontoret for legers videre- og etterutd.,
 Universitetet i Tromsø innen 1.3.
 40 deltagere 30 timer Kursavgift kr 1500.-
- September Kurs 473 Kvinnelig og mannlig infertilitet
 Nærmere opplysninger i Tidsskriftet

ANDRE

- 13.-14.3. Vaginal ultralyd
 Sted: KK, Haukeland sykehus
 Se vedlagte innbydelse i dette nummer av GYNEKOLOGEN

NORSK GYNEKOLOGISK FORENING

Arsmøtet HØSTEN 1993
Oslo: Kiel/København

OSLO GYNEKOLOGISK FORENING

- 23.1. Arsmøte
Fremlegging av regnskap.
Forslag til nye lover.
Herpes genitalis
Arvid Nilsen, Haukeland: Generell innføring
Kjell Haram, Haukeland: Herpes i svangerskapet
Babil Stray Pedersen, Aker: Påvisning og behandling av herpes genitalis
- 6.2. P-pillen- forstått eller misforstått ?
Symposium i samarbeid med Organon. Kl 1800-2200
Ingeniørens hus, Kronprinsensgt 17, Oslo
- 28.3. Streptococcinfeksjoner
Lørdag
Kasustikkemøte: Fra hvert sykehus i Osloregionen.
Innlegg fra mikrobiolog og anestesilege.
Alle norske gynekologer inviteres via NGF
- 30.4.-3.5. Tur til Caen
Avreise Oslo 0730 til Paris.
3.5. avreise Paris 1900
Invitasjonen kommer i feb 1992, evt arrangeres sprogkurs.

OMSORGSRADET

- 6.-8.5. Omsorg ved livets slutt 5. landskonferanse.
"Døden i lokalsamfunnet"
Trondheim
Kontakt: NSB Reissebyrå v/Hilde Trang, Oddvar Rønning
Elgesetergt 10, 7030 Trondheim
Tlf 07-512051 Fax 07-511920

NORDISKE OG INTERNASJONALE KONGRESSER OG MØTER

1992

- 30.-31.1. Nordic conference on the role of quality assurance
in health care.
København, Danmark

Kontakt: Danish Hospital Institute, Denmark
Secretary Anni Bilsbo Tlf +45 33 11 57 77

- RCOG Postgraduate Meetings
- 28.1. Post reproductive gynaecology
29.1. Antenatal assessment of fetal wellbeing
30.1. Maternal Mortality-The way forward
London, England
Kontakt: The Postgraduate Education Department
The Royal College of Obst. and Gynecol.
27 Sussex Place, Regent's Park, London NW1 4RG
Tlf 071-262 5425/402 2317 extension 207
- 3.2. Symposium: Antenatal care in the year 2000
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 9.-16.2. The third World Congress of Gynaecological
Endocrinology
Madonna Di Campiglio, Italia
Kontakt: Biomedichal Technologies, Via Emilia Est 667
41100 Modena, Italia.
Tlf 39 59 36 38 20 Fax 39 59 36 36 80
- 10.-14.2. Joint RCOG/RCR Theoretical Course in Obstetric
Ultrasound
London, England
Kontakt: The Postgraduate Education Department
The Royal College of Obst. and Gynecol.
27 Sussex Place, Regent's Park, London NW1 4RG
Tlf 071-262 5425/402 2317 extension 207
- 13.-16.2. The VIIth meeting of the Scandinavian Society for
Genitourinary Medicine
Trondheim, Norge
Kontakt: Congress Secretariat SSGM 1992
Vibeke Widerøe, Dept of Gyn & Obst
University Hospital of Trondheim, 7006 Trondheim
- 16.3. Controversies in obstetric anaesthesia
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 17.3. Symposium: Women's health issues
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 2.-4.4. 1st Congress of the Scandinavian Menopause Society:
Impact of menopause on women's health- a
multidiciplinary analysis
København, Danmark
Kontakt: Sven O. Skouby, Føde- og gyn afd Y 4031,
Rigshospitalet, Blegdamsvej 9, 2100 København Ø, Danmark
- 3.4. Symposium: Urogynaecology- an update
London, England

Institute, Denmark
+45 33 11 57 77

ogy
atal wellbeing
forward

Education Department
and Gynecol.
Park, London NW1 4RG
extension 207

in the year 2000

7.11.

f Gynaecological

ia
ologies, Via Emilia Est 667

ax 39 59 36 36 80

Course in Obstetric

Education Department
and Gynecol.
Park, London NW1 4RG
extension 207

candinavian Society for

iat SSGM 1992
n & Obst
ndheim, 7006 Trondheim

anaesthesia

7.11.

issues

7.11.

navian Menopause Society:
en's health- a

øde- og gyn afd Y 4031,
9, 2100 København Ø, Danmark

an update

RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.

- 5.-11.4. Immunology of Human Reproduction
Oxford, England
Kontakt: The British Council, Møntergd 1, 1116
København K
Tlf 33 11 20 44
- 27.-30.4. The American College of Obstetricians & Gynecologists
Las Vegas, USA
Kontakt: A.C.O.G., 409 12th Street, Washington, DC
20024-2188- USA
Tlf (202) 638-5577
- 28.-30.4. Workshop: Is consensus management possible in
neonatal medicine ?
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 7-9.5. 2nd Congress of the European Society of Contraception
Athen, Grekenland
Kontakt: C Creatsas MD, 9 Kanari Str, 10671 Athen,
Tlf +301 7770850 Fax +301 3620484
- 12.-15.5. XIIIrd European Congress of Perinatal Medicine
Amsterdam, Nederland
Kontakt: XIII European Congress of Perinatal Medicine
c/o RAI Organisatie Bureau Amsterdam bv
Europaplein 12, 1078 GZ Amsterdam, Nederland
Tlf (+31)(0)20 549 12 12 Fax (+31)(0)20 46 44 69
- 21.-23.5. Xth World Congress. Pediatric and Adolescent Gynecology
Paris, Frankrike
Kontakt: Convergences-Gyn Juv 92
120, avenue Gambetta
F-75020 Paris, Frankrike
- 1.-3.6. Third world congress on endometriosis
Brüssel, Belgia
The Congress Secretariat. E.C.C.O.
Rue de l'Abbaye 27a,
B-1050 Brussels, Belgium.
- 9.-12.6. NFOG Kongress
Reykjavik, Island
Opplysninger: Dr Arnar Hauksson, Kvennadeild,
Landspítalinn, 101 Reykjavik, Island
Mer informasjon kommer senere.
- 14-17.6. Reproductive life. 10th International Congress of
Psychosomatic Obstetrics and Gynecology
Stockholm, Sverige
Kontakt: Congrex, ISPOG-92, P.O.Box 5619, s 114 86
Stockholm, Sverige.
Tlf 46 8 32 69 00 Fax +46 8 612 62 92

- 14.-19.6. **First European Congress for Infectious Diseases in Obstetrics and Gynaecology**
Taormina-Giardini Naxos, Italia
Kontakt: V.Daniesino, Dept Ob/Gyn, University of Pavia,
Piazza Golgi, 27100 Pavia, Italia
Tlf 382 21063 Fax 382 26844
- 28.6.-1.7. **7th Congress of European Association of Gynaecologists and Obstetricians**
Helsinki, Finland
Kontakt: Congress Service Leena Aarrejärvi Ltd
Lapinrinne 1B 00180 Helsinki, Finland
- 29.6.-2.7. **Advanced course for obstetricians and gynaecologists**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 13.-15.8. **XII Nordiske perinatal kongres**
København, Danmark
Kontakt: International Conference Services
Strandvejen 171, 2900 Hellerup
Tlf +45+31 61 21 95 Fax +45+31 61 20 68
- 21.9. **Symposium: Fetal drug therapy**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 23.-24.9. **Problems in psychosexual medicine**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 25.9. **Symposium: Medical complications of pregnancy**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 30.9. **Symposium: Prevention of prematurity**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 2.10. **Symposium: Prostaglandins in obstetrics and gynaecology- an update.**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 8.10. **Symposium: Perinatal bereavment**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 6.11. **Symposium: Adaption to extra-uterine life**
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.
- 8.-12.11. **VII World Congress on Hypertension in Pregnancy**
Buenos Aires, Argentina
Kontakt: Organising Secretariat, RH & Asociados
Viamonte 494- 2 Of.8

r Infectious Diseases in
talia
Ob/Gyn, University of Pavia,
Italia
2 26844

ssociation of
icians

Leena Aarrejärvi Ltd
hki, Finland

ricians and gynaecologists

7.11.

pres

ference Services
erup
5+31 61 20 68

apy

7.11.

edicine

7.11.

ations of pregnancy

7.11.

rematurity

7.11.

in obstetrics and

7.11.

ymment

7.11.

ra-uterine life

7.11.

tension in Pregnancy

ariat, RH & Asociados

1053 Buenos Aires- Argentina
Tlf (54-1) 311-9413 Fax (54-1) 311-9837

17.-19.11. Course in obstetric anaesthesia and analgesia
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.

25.11. Symposium: Death of a child
London, England
RPMS/Queen Charlotte, se 27.11.

27.11. Controversies in obstetrics and gynaecology
London, England
Kontakt: Symposium Office
RPMS Institute of Obstetrics and Gynaecology
Queen Charlotte's and Chelsea Hospital
Goldhawk Road, London W6 OXG, England
Tlf 081-740 3904

RETTELSE

Redaksjonen har mottatt:

"Jeg ber om å få gjøre leserne oppmerksomme på at professor Sturla Eik-Nes's navn var falt ut i fortegnelsen over medlemmene i "Etikk utvalget" ved en beklagelig feil.

Julie Skjæraasen

NYE SPESIALISTER

Sentralstyret godkjente 26.11. som spesialister i fødselshjelp og kvinnesykdommer:

Ellen Buvarp, Stigningen 10, 1570 DILLING

Aage Karsten Huseby, Skøyenvn 11 B, 0375 Oslo

Toril Kolås, Teigvn 34, 2600 Lillehammer

REGULATIV FOR REISER I INN- OG UTLAND 1991

INNLAND

	Til 1.7.	Fra 1.7.
Kostgodtgjørelse		
reiser 4 - t.o.m 8 timer:	50.-	55.-
reiser >8-t.o.m.12 timer:	205.-	210.-
reiser >12 timer :	395.-	400.-
Natt-tillegg ordinært	260.-	270.-
byer	425.-	430.-
Legitimasjonssats	1030.-	1040.-
Der frokosten er inkludert trekkes 55.-		
SKYSSGODTGJØRING: Egen bil.		
For de første 9000 km/budsjetttermin:	290 øre/km	300 øre/km
Ut over 9000 km	280 ---	250 ---

UTLAND

	Natt- Tillegg	Kost- Godtgjør.	Natt Tillegg	Kost- Godtgjør.	
	- 31.7.91		Fra 1.8.91		
EUROPA					
Belgia	880	740	930	790	1720
Danmark	730	500	760	550	
Finland	880	650	940	670	1210
Frankrike	940	660	940	670	1610
Hellas	720	490	870	490	
Irland	890	440	900	420	
Island	700	570	780	600	1380
Italia	1050	630	1180	690	
Jugoslavia	530	360	650	500	
Nederland	800	510	840	540	1380
Sovjetunionen			1040	550	
Spania	1040	570	1100	620	
Storbritannia	1120	560	1180	590	
Sverige	1040	560	1190	620	
Tyskland	870	560	1010	670	
Østerrike	690	480	770	530	
ANDRE					
Canada	850	500	920	530	
USA	1060	560	510	360	
HongKong	950	630	950	630	
India	830	430	720	390	
Israel	670	450	670	550	
Japan	900	880	1050	930	
Kina	800	350	820	350	
Singapore	760	410	930	600	
Egypt	800	350	810	340	
Marokko	600	420	600	380	
Australia	1100	610	1100	600	
New Zealand	1000	500	980	450	

En fullstendig liste fås hos AF, tlf 02-11 02 40

I INN- OG UTLAND

Til 1.7. Fra 1.7.

50.-	55.-
205.-	210.-
395.-	400.-
260.-	270.-
425.-	430.-
1030.-	1040.-

55.-

a: 290 øre/km 300 øre/km
280 --- 250 ---

r. Natt Kost-
Tillegg Godtgjør.
Fra 1.8.91

930	790	1720
760	550	1310
940	670	
940	670	1610
870	490	
900	420	
780	600	1380
1180	690	
650	500	
840	540	1380
1040	550	
1100	620	
1180	590	
1190	620	
1010	670	
770	530	

920	530
510	360
950	630
720	390
670	550
1050	930
820	350
930	600
810	340
600	380
1100	600
980	450

02-11 02 40

forts fra s 2

NGF STYRE OG UTVALG forts

RÅDGIVENDE GRUPPE FOR SYKEHUSUTBYGGING

Professor dr.med. Per Bergsjø, KK, Haukeland sh, 5021 Bergen, 05-29 80 60
Tidl. avd.overlege Kjell Skarsten, Gyn/Obst avd, SSH i Rogaland, 4001 Stavanger, 04-53 10 00
Avd.overlege Einar Svendsen, Gyn/Obst avd, Vest-Agder Ssh, 4604 Kristiansand, 042- 29 080

TAKSTUTVALGET FOR PRIVAT SPESIALISTPRAKSIS

Prakt.spes. Brit Nyland, Nygårds gt 5, 5015 Bergen, Tlf 05-31 95 57, priv 05-16 34 76
Prakt.spes. Kristia Johannessén, Nygårds gt 5, 5015 Bergen, tlf 05-23 15 10
Prakt.spes. Tor Løvset, Sandbrugt 3, 5003 Bergen, Tlf 05.29 80 60

NGFS AIDS-UTVALG

Overlege dr.med Babill Stray-Pedersen, KK, Aker sykehus, 0514 Oslo 5, 02-89 40 00
Professor dr.med. Kåre Molne, KK, Regionsh i Trondheim, 7002 Trondheim, 07-99 80 00
Overlege Fridtjof Jerve, KK, Ullevål sykehus, 0407 Oslo 4, 02-11 80 80

NGFS ULTRALYDSUTVALG

Professor dr.med. Sturla Eik-Nes, KK, Regionsh i Trondheim, 7002 Trondheim, 07-99 80 00
Overlege Jakob Nakling, Gyn/Obst Avd, Lillehammer Fylkessh, Lillehammer, Tlf
Prakt spesialist Brit Nyland, Nygårds gt 5, 5015 Bergen, Tlf 05-31 95 57

NGFS REPRESENTANTER TIL NORSK PASIENTSKADERSTATNING

Avd.overlege Arne Christensen, Gyn/Obst avd, Telemark SSH, 3900 Porsgrunn, 03-55 01 70
Professor dr.med. Hallvard Gjønness, KK, Aker sykehus, 0514 Oslo 5, 02-89 40 00

NGFS DATAUTVALG

Prakt. spesialist Tor Løvset, Sandbrugt 3, 5003 Bergen, 05-31 53 88
Overlege dr.med. Per E Børdahl, KK, Rikshosp, 0027 Oslo 1, 02-867010
Professor dr.med. Roar Sandvei, KK, Haukeland sykehus, 5021 Bergen, 05-29 80 60

INNHold

Norsk Gynekologisk Forening: Styret og komiteene	2
Per E Børdahl: Fra redaksjonen	3
Fridtjof Jerve: Fra styret	4
Knut Bjørø: Professor dr.med. Per Kolstad	5
Jon Øyvind Odland: Kirkenes sykehus	6
Årsmøtet i Norsk Gynekologisk Forening	8
Brit Nyland: Referat fra generalforsamlingen	10
Brit Nyland: Regnskap	19
Brit Nyland: Rapport fra Tskatutvalget	20
Johanne Sundby: Om myke fag...	22
Abstract, Årsmøtet 1991	
Toril Kolås og Jakob Nakling: Placenta praevia ved rutinescreening.	23
Disputas	
Margit Rosenberg: On the relation between living conditions and variables linked to reproduction in Norway 1860-1984	24
Kurser, Møter, Kongresser	26
Regulativ for reiser ni inn og utland 1991	38
NGFs styre og utvalg forts	39

I REDAKSJONEN

PER E BØRDAHL (redaktør), Ramstadåsv 19, 1322 Høvik,
02- 12 38 81
Arbeide: KK, Rikshospitalet, 0027 Oslo 1, 02-86 70 10

FRIDTJOF JERVE, Olav Nygardsv 215, 0688 Oslo 6, 02-27 11 12
Arbeide: KK, Ullevål sykehus, 0407 Oslo 4, 02-11 80 80

THOMAS ABYHOLM, Ostadalsv 63B, 0753 Oslo 7, 02-50 00 33
Arbeide: KK, Rikshospitalet, 0027 Oslo 1, 02-86 70 10

METTE MOEN, Valkendorfgt 19, 7000 Trondheim, 07-51 18 70
Arbeide: KK, Regionsh i Trondheim, 7002 Trondheim, 07-99 80 00

DEADLINE FOR NESTE NUMMER: 05.02.1992